

PŘEDMLUVA

V roce 1995 jsem se poprvé účastnil archeologického výzkumu ve Znojmě-Hradišti, kde jsem se také o dva roky později dozvěděl, že jsem byl přijat ke studiu archeologie na Ústavu archeologie a muzeologie FF MU (dále jen ÚAM). Již od roku 1995 jsem věděl, že se chci zabývat archeologií raného středověku, a to především v lokalitě Znojmo-Hradiště. Stalo se tak díky mé první seminární práci, v níž jsem společně s kolegou Pavlem Vrškem zpracovával první výzkumy prof. Františka Kalouska z let 1949–1955 zaměřené na destrukci opevnění. Ve fondu ÚAM se mi podařilo najít několik zuhelnatělých kusů z konstrukce hradby, pomocí nichž bylo možné upřesnit dataci výstavby hradby.

V daném okruhu jsem ale nepokračoval z důvodu absence vhodného materiálu, a moje diplomová práce se tak týkala zcela odlišného tématu: esovitých záušnic. Na nich jsem mohl ukázat aplikaci statistické metody a postupně vylepšovat své znalosti geografických informačních systémů. Vedle povinností studenta jsem se od roku 2000 podílel na terénních výzkumech v lokalitě Pohansko u Břeclavi, a tak se stalo, že při jedné z cest mi Jiří Macháček nabídl, zda bych se nechtěl v rámci doktorandského studia zaměřit na zdejší opevnění. Nutno podotknout, že se tak stalo ještě před dokončením diplomové práce, a že mne to přimělo ji rychle dokončit. Současně jsem dostal nabídku pracovat v Ústavu archeologie jako odborný pracovník.

Na počátku jsem si stanovil dalekosáhlé cíle, které zahrnovaly kompletní zpracování výzkumů nejen Pohanska, ale i Petrovy louky u Strachotína a doplnění některých ploch Znojma-Hradiště. Po seznámení s objemem výzkumů se moje pozornost obrátila pouze k Pohansku. Cíle se potom omezily na rozpoznání a definování klíčových konstrukčních prvků, na definici konstrukčního typu hradby, systém výstavby, na důvody, které vedly k výstavbě opevnění v místech, na nichž je registrována, a řešení chronologie hradby.

Celá práce by nevznikla bez finanční podpory výzkumného záměru MU, MSM 0021622427 (řešitel prof. PhDr. Zdeněk Měřínský, CSc.): „Interdisciplinární centrum výzkumů sociálních struktur pravěku až vrcholného středověku. Archeologický terénní a teoretický výzkum, využití přírodních věd, metodologie a informatika, ochrana kulturního dědictví“, realizovaného od roku 2005. Práce by také nevznikla bez pomoci účastníků výzkumů destrukce opevnění na Pohansku, trvajících od roku 1958, bez kolegů a kamarádů, bez jejichž dotazů, rad a nápadů bych v práci postupoval mnohem pomaleji. Bez studentů, pomáhajících při digitalizaci, vektorizaci, skenování negativů a finálních přípravách plánů, a při množství dalších drobných prací, bych neměl tolik času, který jsem tak mohl věnovat vlastnímu zaměstnání. Největší poděkování zasluží Jiří Macháček, který mi umožnil studium materiálu a vytvořil badatelské a pracovní zázemí, a Pavel Čáp, jehož paměti mi umožňovaly nahlížet na věci i z jiného než na papíře zaznamenaného úhlu pohledu.

Dále děkuji M. Mazuchovi za morální podporu a informace o situaci v Mikulčicích, R. Skopalovi a O. Markovi za rozvoj selaského rozumu, R. Procházce za poskytnutí rukopisu diplomové a disertační práce a za konzultace o opevnění raně středověké střední Evropy, A. Pleterskému za studijní pobyty v Ljubljani a studentům M. Vlachovi, T. Tencerovi, V. Hromádkové, B. Veselé, Z. Kosarové, B. Humlové a M. Vágnerovi za pomoc při zpracování výzkumu a dokončovacích pracích.

Práci věnuji své ženě, která jejímu vzniku obětovala mnoho, a své mamince za to, že mi nevytloukla archeologii z hlavy.

Hrušky 12. června 2008